

SLOVENSKI NAROD

Imaja vsak dan popoldne, izvenredni nedelje in praznika. — Inserati do 30 petič & Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3.—, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. »Slovenski Narod« volja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisni se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

PODRUŠNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8 — — — — —
NOVO MESTO, Ljubljanska c. Tel. št. 26.
CELJE, Kocenova ulica 12. — Tel. 190.
JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — — — —
Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

PICCARDOV POLET POPOLNOMA USPEL

Dosežena višina še ni točno ugotovljena — Aparati so zabeležili „samo“ 16.500 m — Silen mraz v zračnih višavah

Milan, 19. avgusta. Polet profesorja Piccarda v stratosfero je popolnoma uspel. Profesor Piccard, ki je, kakor smo že včeraj poročali, startal ob 5. jutraj v bližini Curiha, je pristal ob 17.30 na nekem travniku 3 km od vasi Volta Mantovana v bližini Gardskega jezera. Ob 17. so opazili ljudje balon, ki se je spuščal vedno nižje ter je nato ob 17.30 pristal. Pri pristanku je udarila gondola ob majhen griček ter se je močno zazibala, tako da so se v notranjosti prevrnili nekateri aparati. Ko so opazili, da se je začel balon spuščati, so ljudje od vseh strani z vozovi in avtomobili prihitali na pomoč. Vrvi balona so pričvrstili ob bližnja drevesa, nakar sta profesor Piccard in njegov spremljevalec Cosyn izstopila. Balon so takoj nato izpraznili in odvezali gondolo.

Prof. Piccard o svojem poletu

Profesor Piccard je novinarjem odločil izjavo o znanstvenih rezultatih poleta, ker mora poprej aparate še enkrat natančno preiskati. O poletu samem pa je izjavil:

»Ob 5. jutraj sva startala pri Curihu. V treh urah smo dosegli maksimalno višino 16.500 m. Nebo je bilo v tej višini zamreženo in vladal je silen mraz. Za orijentacijo zemljevidi niso več služili, a tudi planin ni bilo videti. Edino jezero in morja so se jasno lesketala pod nami. To so bile tudi edine orijentacijske točke, po katerih sva se ravnala. Zemlja je izgledala, kakor da je pogreznjena v temnem prepadu. Nad Gardskim jezerom sva se spustila na 3000 m. V tej višini je vladal popoln mir, tako da sva celo uro visela nad jezerom in šele nato naju je zajel lahen zračni tok, ki naju je ponesel do semkaj. Polet je bil izvrsten, aparati so funkcionirali sijajno. Oba pa sva zelo utrujena in je zlasti vplivala na naju velika razlika v temperaturi. Visoko v zraku je bilo silno mrzlo, tu na zemlji pa tako vročina.«

Iz Besanzone, kjer se nahaja vojaško letališče, so takoj, ko se je začel balon spuščati, prihitali na avtomobilskih oficirjih tamošnjega letalskega polka z večjim oddelkom vojaštva, ki je nato pomagalo pri pospravljanju balona. Izpraznjeni balon in gondolo so naložili na tovorni avtomobil in nato prepeljali v Monzambano. Tu sta profesor Piccard in njegov spremljevalec nadzirala demontiranje gondole in pospravljanje aparate. Natančno sta pregledala vse instrumente. Profesor Piccard bo nekaj dni ostal v Monzambanu, da natančno prouči zaznamke aparatov, nato pa bo na povabilo oficirjev letalskega polka odšel v Besanzone, kjer bo nekaj dni njihov gost.

Kaj pripoveduje Cosyn

Dopisnik »Europa Presse« se je pešal s spremljevalcem Piccarda Cosynom od mesta pristanika v Monzambano. Kljub veliki utrujenosti je bil Cosyn zelo vesel ter je na kolenih držal najvažnejše aparate, ki jih je takoj po pristanku snel iz gondole. Spotoma je pripovedoval, da je bil med poletom ves čas pri aparatih. Le tu pa tam je za hip pogledal na zemljo. Dokler sta letela izpod 10.000 m, se mu je nudilo bajno lep prizor. Višje pa je bila orijentacija že težja. Alpe je pokrivala megla. Poročila z zemlje je nekaj časa sprejemal s lahkoto, pozneje pa so se pojavile motnje, tako da je ujel radiogramne le zelo nejasno. V višavah pa je zavladal silen mraz. Pri 15 stopinjah pod ničlo je imel že tako trde prste, da ni mogel več oddajati radioporočil. Čim pa so se spustili zopet nižje, je bilo zopet topleje. Ko sta se spustila na 4000 m, je bilo že tako toplo, da sta lahko odprla liniko gondole. Z izpuščanjem pihla je bil pristanek zelo lahek.

Dosežena višina še ni natanko določena

Milan, 19. avgusta. Profesor Piccard je izjavil novinarjem, da so zabeležili aparati maksimalno višino 16.500 m, misli pa, da sta bila višje. Najnižja temperatura v gondoli je znašala 36 stopinj pod ničlo. Zemlje se je višine ni bilo mogoče več videti, ker jih je zajela megla. Edina orijentacijska točka so bila jezera. Dobro je spoznal Gardsko jeze-

ro in se nato odločil, da pristane kje v bližini. Z rezultatom svojega poleta je popolnoma zadovoljen.

Curih, 19. avgusta. Včerajšnje vesti, da je profesor Piccard dosegel višino 21.000 m, se oficijelno ne potrjujejo. Po izjavah, ki jih je podal profesor Piccard, je balon dosegel maksimalno 16.500 do 16.700 m. Tudi ta številka pa še ni končnoveljavna in profesor Piccard sam misli, da je bil mnogo višje. Točno se bo dalo to ugotoviti šele po natančnem pregledu aparatov in po strokovni ugotovitvi, da so aparati tudi v višini funkcionirali brezhibno. Ni namreč izključeno, da so aparati za merjenje višine zaradi nepričakovano nizke temperature začasno odpovedali. To se bo dalo ugotoviti tudi iz ostalih znanstvenih opazovanj.

55 stopenj pod ničlo

Besanzano, 19. avgusta. Profesor Piccard in njegov spremljevalec Cosyn sta včeraj okrog 22. prispela semkaj.

Zaplemba premoženja španskih upornikov

Danes je španski parlament odobril tozadevni zakonski predlog — Najbolj so prizadeti španski plemiči, ki so financirali revolucijo

Madrid, 19. avgusta. Parlament je na svoji današnji seji odobril od vlade predloženi zakonski načrt, ki predvideva zaplemba imetja vseh onih, ki so bili zapleteni v zadnjo generalsko pobuno. Zaplenilo se bo vse premoženje in nepremično imetje. Izkupilek se bo porabil za kritje stroškov, ki jih je imela država zaradi pobune, ostanek pa bo služil za izvedbo agrarne reforme. Pri tem ne prihaja v poštev ne lega, ne velikost posestev in ostalega imetja. Komur se bo dokazalo, da je v dneh 9., 10. in 11. sodeloval pri uporu, je izgubil svoje imetje. Ta zakon bo v prvi vrsti zadal plemstvo, ki je lastnik ogromnih veleposestev v Andaluziji, Estremaduri in Mancii. To so v ostalem edine španske pokrajine, v katerih bi se imela izvesti agrarna reforma. Na ta način bo eden najbogatejših latifundistov Španije, vojvoda medinski, ki se nahaja v zaporu zaradi

Zastopniki lokalnih oblasti so ju svečano sprejeli in jima sporočili čestitke italijanske vlade in fašistične stranke. Tu je profesor Piccard izjavil, da sta bila najmanj 16.700 m visoko ter da je krasno vreme omogočilo natančno opazovanje. Polet je zaradi tega v vsakem pogledu uspel. Med poletom je jasno videl Jadransko in Tirensko morje. Izven gondole je bila najnižja temperatura 55, v gondoli sami pa 35 stopinj.

Čestitke z vsega sveta

Verona, 19. avgusta. Vest o pristaniku profesorja Piccarda se je razširila po mestu z bliskovito naglico. V hipu so bili zaseženi vsi razpoložljivi avtomobili in vse je hitelo na kraj pristanika. Ker so avtomobili drveli s silno naglico, se je pripetilo tudi več nesreč, pri čemer je bilo 10 ljudi težje ranjenih. Profesor Piccard je že včeraj prejel nešteto brzojavnih čestitk iz vseh delov sveta.

»Pojdite domov in si odpočijte«

Kako si zamišlja g. Papen nadaljnji razvoj položaja v Nemčiji

Pariz, 19. avgusta. AA. »Euvre« se bavi s politično situacijo v Nemčiji in pravi med drugim:

Ce bo sedanja vlada imela v parlamentu večino, se bo ministrski predsednik Papen poslancem zahvalil za izkazano zaupanje in jim bo svetoval, naj se malo odpočijejo. Če pa mu bodo izglasovali nezauipnico, jim bo Papen rekel približno tole:

Situacija je silno resna, vi pa ničesar ne razumete. Najbolje bo, da greste na oddih. Verujte, da vam bo to dobro delo. — Na ta način bi Papen, za katerim stoji prav za prav general Schleicher, lahko delal, kar bi hotel, ne da bi pri tem prišel navzkriž z določbami nemške ustave. Znano je namreč, da je nemška ustava zelo raztegljiva.

Črn dan francoskega letalstva

Pariz, 19. avgusta. Za francosko vojaško letalstvo je bil včeraj zopet enkrat črn dan. Pri Nizzi se je strmoglavilo na tla vojaško letalo, ki se je med padcem vnelo in zgorelo. Pilot in oba spremljevalca so mrtvi. Druga nesreča se je pripetila v bližini Ture. Dva poročnika sta se ubila, dva narednika pa sta hudo ranjena. V Lyonu pa se je pri startu ponesrečilo tretje letalo ter sta bila pilot in spremljevalec ubita.

Grški finančni minister v Londonu

London, 19. avgusta. Grški finančni minister Varvares biva trenutno v Londonu, kjer se posvetuje z zastopniki angleške zveze lastnikov inozemskih posojil o položaju, ki je nastal po ustavitvi plačevanja grških dolgov.

Obnova procesa proti publicistu Guillebeauxu

Pariz, 19. avgusta. AA. Havas poroča: Znan publicist Henri Guillebeaux je bil 21. februarja 1919 obsojen na smrt. Obsojil ga je pariško vojaško sodišče zaradi stikov s sovražnikom. Razen tega se je tiste čase udeleževal kot revolucionarni pacifist. Guillebeaux je nato pobegnil v Švicco, odotod pa v Rusijo, kjer se je naturaliziral in je postal sovjetski državljani. Kasneje se je napotil v Berlin in tu postal poročevalec pariškega komunističnega glasila »L'Humanité«. Ker pa se Guillebeaux ni znal podrediti sovjetski politiki, se je kmalu spri s komunisti.

Medtem pa so njegovi številni prijatelji v Parizu posredovali v njegovo korist in zahtevali revizijo procesa. Danes je Guillebeaux prispel v Pariz in se prijavil sodni ku. Kmalu nato so ga odvedli v zapore. Novinarjem je Guillebeaux izjavil, da je prišel dokazati svojo nedolžnost in da je prečen, ker se je vrnil v Francijo.

Guillebeaux se je po prihodu v Pariz napotil v vojaško sodišče, kjer so ga že pričakovali. 24. avgusta bo predveden pred vojaško sodišče, da sodišče opravi razne formalnosti in določi njegovo identiteto. Državni tožilec bo po vsi priliki zahteval ponovno razpravo. Guillebeauxjev odvetnik poslanec Torres je stavil predlog, naj se Guillebeaux brani iz svobode.

Tardieu v Rimu

Rim, 19. avgusta. AA. Bivši predsednik francoske vlade Andre Tardieu je prispel sem iz Bologne preko Milana. V Rimu ostane teden dni.

Nesreča italijanskega letala

Pariz, 19. avgusta. AA. Havas javlja iz Pulje, da je neko italijansko bombno letalo pri spuščanju strmoglavilo v morje in da je njega pilot izgubil življenje.

Tragedija brezposelnega delavca

Ljubljana, 19. avgusta. Ko je davi okrog 4. jutraj železniški čuvaj Ivan Grlic, uslužben pri čuvajnici na prelazu na Zaloški cesti, napravil kratek obhod in pregled proge, je za vojaškim skladiščem na Kodeljevem presenečen obstal. Pri kilometru 6.1 je opazil na levi strani proge nekega možkega in ko se je približal ter pripognil, je videl, da ima neznanec ves okrvavljen obraz in da je že mrtev.

Grlic je odhitel na vodmatsko stražnico in prijavil nesrečo. Na progo sta odšla višja stražnika Tomšič in Bevc, obenem je pa stražnica obvestila policijsko upravo. Z uprave sta odšla na progo dežurni uradnik g. Ramovš in policijski zdravnik dr. Avramovič.

Iz lege trupla in po vseh znakih sodeč je policijska komisija ugotovila, da gre za nesrečo. Lokomotiva je nesrečneža, v katerem so spoznali brezposelnega delavca Tomaža Praprotnika, rojenega leta 1877 in stanujočega v Štepanji vasi št. 119, pahnila od sebe, da je odletel v stran in nezavesten obledel ob progi. Stroj je Tomaža butnil v glavo, ki je imel vso razbito. Iz ust, nosa in ušes mu je tekla kri. Nesrečnež je gotovo še nekaj časa živel, kajti

Soproga poljskega predsednika umrla

Varšava, 19. avgusta. AA. Pat poroča: Ga. Mihailina Moszioka, soproga predsednika poljske republike, ki je snodi umrla v 60. letu starosti, je bila bolna za rakom. Ga. Moszioka je aktivno sodelovala v poljskem narodnem gibanju ter je zavzemala vodilno mesto v mnogih človekoljubnih akcijah. Njeno truplo se danes prepelje iz Spale, letnega bivališča predsednika republike, v Varšavo. Katafalka bo postavljen v varšavskem dvorcu. Od danes bo varšavskemu meščanstvu dovoljen pristop h katafalki, da pogledajo na poslednjo čast. Pogreb se bo vršil v Varšavi.

Ciprčani zahtevajo priključitev k Grčiji

Pariz, 19. avgusta. AA. Iz Aten javljajo, da je atensko društvo grških študentov z otoka Cipra naložilo svojemu predsedniku Joanidesu, da odpotuje na Krf in da tam angleškemu prestolonasledniku izroči pismo, v katerem se izražajo želje, da se Ciper pridruži Grčiji. Ko je Venizelos zvedel o tem, je takoj ukazal oblastem v Patrasu, da Joanidesa aretirajo in da mu onemogočijo odhod na Krf. To se je tudi zgodilo.

Najdrznejši polet preko oceana

Port Marwick (Škotska), 19. avgusta. Znan angleški letalec Mollicon je včeraj ob 11.35 dopoldne startal za rekordni polet v Ameriko in nazaj. Letalec namerava preleteti ogromno razdaljo v treh dneh. Startu je prisostvovala velika množica ljudi. Polet spada med najdrznejše, kar jih beleži zgodovina modernega letalstva čez ocean. Mollicon bo letel naravnost na Novo Fundlandijo, kjer se bo spustil na letišče z gorivom ter takoj nato zopet startal za povratek v Anglijo.

Pogajanja med Turčijo in Poljsko

Pariz, 19. avgusta. AA. Iz Bukarešte poročajo, da je »Cuventul« prinesel vest, po kateri je Beku, državnemu podsekretarju v poljskem zunanjem ministrstvu, ki je pred nekaj dnevi odpotoval v Carigrad, poverjena važna misija pri turški vladi. Kakor trdi rumunski list, je Bek imel na otoku Principo sestanek s turškim ministrom zunanjih zadev Ruždij bejem in da je ta sestanek imel za cilj sklenitev rusko-poljske zveze. — V rumunskih političnih krogih z rezervno metrijo to Bekovo misijo, priznavajo pa njeno važnost in sodijo, da ima njegov obisk namen intimneje zblizati Turčijo in Poljsko.

Tudi na Bolgarskem slaba žetev

Sofija, 19. avgusta. AA. Ker je letošnja letina po nekaterih krajih Bolgarske mnogo trpela pod ujmi, se je smatralo, da Bolgarska letos ne bo mogla izvoziti v inozemstvo niti najmanjše količine zrnatih pridelkov. Govorilo se je celo o prepovedi izvoza, da bi se odvrnila nevarnost pomankanja v državi. Zdaj pa je vodja direktije za nakup in izvoz zrnatih pridelkov Nikolov izjavil, da bo Bolgarska vendar letos lahko izvozila najmanj okrog 600.000 ton zrnatih pridelkov. Nobenega upanja pa ni, da bi letošnji izvoz dosegel lanskega, ko je Bolgarska samo pšenice izvozila 3 milijone ton.

Gladovna stavka madžarskih komunistov

Budimpešta, 19. avgusta. g. V Szegedu je v zaporih izbruhnila med 30 komunističnimi jetniki, ki čakajo na razpravo, gladovna stavka. Jetnike prehranjujejo še nekaj časa umetno, vendar se smarajo nočejo prekiniti stavke.

Kako se v Ljubljani postimo

Ljubljana, 19. avgusta. Petek ima pri nas izreden pomen, ker je še vedno postni dan, odnosno, ker je še vedno edini postni dan. Petkov post je prešel pri nas v tradicijo, ki se je iz posebnih razlogov izredno dobro zadržala. Ti posebni razlogi so pa kaj enostavni; istovetnost s celimi gmečami sirovih štrukljev in češpljevih cmokov.

Postni dan se pa pozna pri nas tudi na znanj. Gospodinjje imajo ob petkih posebno mnogo skrb, ki jih zna ceniti le tisti, ki jih občuti sam, oni pa, ki se mame s štruklji, seveda ne vedo, da so bili ti postelastiki »ustvarjeni« v potu obrazov.

Ob petkih gospodinjje prihajajo na trg ne le s celjariji, temveč tudi s čebri, konci in vsemi mogočimi posodami. Treba se je založiti s sirom, smetano, maslom in drugimi neštetiimi dobrotami, ki spadajo k štrukljem in cmokom. Zato je tudi ob petkih posebna gneča okrog škofjeločankin, ki imajo poleg tega, da so »šiftnice«, nedvomno tudi ostre nohte. Na gospodinjstvih jih še sicer niso preizkušale, kajti kupčija je pač kupčija in človek mora marsikaj požreti.

Cene seveda niso ljudem nikdar všeč. Vendar imajo mlečni izdelki vedno eno in isto ceno. Ze pred leti je bilo žajno maslo po 32 Din kg kot je zdaj. Kuhano je po 28 Din kg, sir pa po 7 Din. Smetano prodajajo po zajemalkah po 50 par. Pri mlekarjih ni bilo prejše boljše čase nič več pomete kot zdaj, zato lahko sklepamo, da se ljudje vedno enako postijo. Prejinja leta ni bilo tudi na trgu tako zgodaj toliko češplj, ki igrajo tako važno vlogo pri omakih. Ker pa grede tako dobro v denar zlasti ob petkih, se ljudje pač mnogo bolj postijo kot včasih, se pravi, da pojedjo mnogo več omokov, štrukljev pa nič manj. Edino mesarji se upravičeno pritožujejo ob petkih zaradi mrtvila, saj se ljudje strogo drže posta. Toda tudi to je dobro znamenje za mesarje, ker so mesarji potem »ak« stradani, da se kupčije pri mesarjih podvoje.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam. 2290.40 — 2301.76, Berlin 1861.25 — 1862.05, Bruselj 789.63 — 793.63, Curih 1108.35 — 1113.86, London 197.14 — 198.74, New York ček 5662.42 — 5690.68, Pariz 223.06 — 224.18, Praga 168.12 — 168.98, Trst 291.13 — 293.63.
INOZEMSKÉ BORZE.
Curih, 19. avgusta. Pariz 20.125, London 17.83, New York 512.87, Bruselj 71.576, Milan 26.31, Madrid 41.30, Amsterdam 206.66, Berlin 122.10, Sofija 3.72, Praga 15.17, Varšava 57.60, Bukarešta 3.05.

Težak položaj našega kmetovalca

Posebna anketa je danes razpravljala o reformi zakona za zaščito kmeta

Ljubljana, 19. avgusta.

Glede na reformo zakona za zaščito kmeta, ki je stopil 20. marca v veljavo in ki bo prenehal 20. oktobra, je sklicala za danes ob 9. s jutraj Kmetijska družba zastopnike raznih korporacij in ustanov, da o tem vprašanju razpravljajo. Udeležba je bila zelo številna in sta se razprave med drugimi udeležili tudi narodna poslanka gg. Urek in Mravljje ter načelnik g. Sancin.

Zborovanje je otvoril član glavnega odbora Kmetijske družbe g. ravatelj Trček. Poudaril je pomen zborovanja in podal o razdolžitvi kmetijstva kratek referat. Izvajal je med drugim:

Kmetijstvo je tista panoga gospodarstva, ki že od nekdaj donosa najnižje dohodke. Vzroki so različni. Manjka strojne organizacije, ki bi vodila produkcijo in skrbela za najboljše vnošenje pridelkov. Dojem druge gospodarske panoge ob ugodni konjunkturi lahko plačujejo visoke obresti in celo odplačujejo investicije in obratni kredit. Kmetijstvo komaj prenese niske obresti, o odplačilu večjega dolga pa ni niti govora. Kmetijstvo donosa v najboljših časih komaj 5 do 6 odstotkov, izjemoma 10 odstotkov letno, v slabih časih pa ne plača niti vsega dela, kaj šele rento za investicije kapital. Kmet se lahko iznebi nekoliko dolga šele kadar mu zraste gozd ali prinese nevesta večjo doto ali če propade valuta. Zato se mnogi tolažijo za inflacijo. Tržne cene kmetijskih pridelkov so v zadnjih treh letih nazadovale za eno, tretjino do polovice in še več. Prav tako so nazadovale tudi cene kmetijskih samih in so se bremena kmetijstva skoraj podvojila, obresti pa potrojile.

Kako in koliko je zadolženo naše kmetijstvo? Dolgovi slovenskih kmetovalcev pri raznih denarnih zavodih znašajo skupno 886 milijonov. Ne bomo se zmotili, če cenimo vse kmetijske dolge v dravski banovini na dobrih tisoč milijonov dinarjev. Dasi je ta številka zelo visoka, naše kmetijstvo še ni prezadolženo. Bolj kot dolgi tajejo našega kmetovalca visoke obresti in kratki vračilni roki za posojila. Obrestna mera pri posojilih se giblje med 6 do 12 odstotkov. Obrestno odušerijo je mogoče očitati le nekaterim posojilnicam. Glede na očitke, da zadruge zlorabljajo izjemno stanje po zakonu o zaščiti kmetovalcev, bodi navedeno, da tožijo samo 1.539 dolžnikov, dražbeno postopanje pa predlagajo le v 390 primerih. Vzrok tožbe in dražbe je ali zapravljivost dolžnika, ali zahteva porokov, da se tožbenim potom doseže vknjižba na dolžnikove nepremičnine ali pa nevarnost, da bi zastarele obresti ali poročila. Torej sami opravičljivi vzroki.

Ali obstoji vprašanje razdolžitve? Brez dvoma. Najprej je priskočila kmetom na pomoč Nemčija, torej najbolj industrijska država, kjer kmet najraje in najugodnejše vnoši pridelke. Nemci so znali obresti za kmetijske dolge na 4 in pol odstotka ter uničili del dolgov v nekaterih primerih do polovice, določili so dolge vračilne roke in prepovedali prisilno prodajo kmetij pod 0,7 centne vrednosti iz l. 1929. Še radikalnejše so postopali v Rumuniji. Obresti so znižali na 5 odstotkov, kmetovalcem pa odpisali polovico dolga, za ostanek pa določili dolgoročno odplačevanje v obrokih. Breme te razdolžitve je država prevzela na banke, glavni del na Narodno banko. V

Čečkoslovaški lahko prosi kmetovalce, ki se je zadolžil zaradi gospodarske krize in brez lastne krivde, kmetijsko ministstvo, da prevzame država del obresti njegovih dolgov. V Bolgarski se lahko dovoli uničenje dolga do 50 odstotkov. V Poljski pa lahko sodišča odlože prisilno prodajo kmetij.

Pri nas smo dobili spomladski zakon o zaščiti zadolženih kmetov, ki velja najdalje 6 mesecev. V tem času mora Narodna akupšcina sprejeti zakon o dokončni ureditvi zaščite. Ta zakon določa v glavnem, da za čas njegove veljavnosti zasebni upniki ne morejo povzročiti prisilne prodaje kmetij, lahko pa dolge iztožijo in se zemljiško no zavarujejo. Kako razdolžiti kmeta? Kmetu je treba omogočiti, da bo lahko odplačal dolge iz dohodkov in je zato treba znižati obrestno mero njegovih dolgov vsaj na 5 %. Odplačevanje manjših dolgov naj se izvrši v 10 do 15 letih, večjih pa v 15 do 25 letih. Najpotrebnejšim in šibkejšim naj se tudi odpusti ali uniči do ene četrtine dolga. Zaščita ne sme biti enostranska. Tudi upnikov se ne sme direktno obremeniti. Zaščita naj bo pogojna. Na ona, ki so zabredli v dolge brez svoje krivde, bi vplivala demoralizirajoče. Akcija naj izpelje država v obliki konverzije.

O referatu se je razvila živahna debata. Zupnik g. Piber je povdaril, da mu zlasti ugaja poljski način poravnave. Izvrši pa naj se po krajevni prilikah, dokler bo upnik še kaj imel. Napravilo naj bi se ravnovesje med kupno in plačilno močjo kmeta. Davki naj se ne pobirajo v dobi, ko kmet nima nikakih dohodkov.

Narodni posl. Urek je govoril o tozadevnem delu Narodne skupščine. Poseben odbor je sklenil, da se zakon za toliko časa podaljša, dokler se vsi dolgovni popišejo. Uvidelo se je, da je treba tudi denarne zavode vnesti v zakon. Vlada je dala garancijo, da bo pozvala denarne zavode in zadržne zveze, da ne bodo kmete izterjevali, dokler ne bo stopil v veljavo novi zakon. Govoril je še o vzrokih razdolžitve kmetov. Vrednost je globoko padla. Kmet ne more plačati obresti. o odplačevanju dolga pa sploh ne more biti govora. Nekateri so si brez dela podvojili premoženje in to predvsem oni, ki so imeli gotovino, drugim pa, ki so se s svojim zemljiščem mučili, je vrednost posestva padla na polovico brez lastne krivde. Prav nič ni komunistično, če zahtevamo, da pomagajo oni, ki so si brez muke priborili premoženje, tistim, ki so ga po nelastni krivdi izgubili. Denarni zavodi naj bi odpisali n. pr. po 20% dolga in dovolili dolgoročno odplačila.

Dr. Janže Novak je razmotrival vprašanje s pravnega stališča. Taktik Delavske zbornice g. Uratnik je predlagal, da bi bilo najbolje, da bi vsi upniki izgubili toliko, kolikor so pridobili. Zastopnik Zbornice za TOI g. Lenarčič je govoril o splošni gospodarski krizi in o trgovski politiki, ki ni zadostno proučena. Ravnatelj dr. Bohinjec je predvsem poudarjal stabilizacijo in normalizacijo odnosa med upniki in dolžniki. Zastopnik Prekmurja g. Kuhar je predlagal, naj se predvsem pojasni, kdo je prav za prav kmet, ker se nekateri bavijo še s trgovino. Govorili so še zastopnik Delavske zbornice g. Žužek, zastopnik Zadržne gospodarske zveze dr. Basaj itd. Debata ob zaključku lista še traja.

Ljubnik vas vabi in kliče

Novo planinsko kočjo je posetilo že nad 2000 planincev — Uspešno delovanje škojeloških planincev

Škofja Loka, 18. avgusta.

Lep, prelep je škojeloški svet. Pa ga nismo poznali in zato tudi ne cenili. Priti je morala mala peščica navdušenih ljubiteljev božje narave, ki je vključ vsem oviram in težkostem zgradila vrh zelenega 1027 m visokega Ljubnika udobno in prostorno planinsko kočjo, ki privlača ob pomladni dalje prijatelje pisane Loke in njenih krasot v svoje narode. Bil je velik praznik, ko je bilo delo kronano z uspehom. Kakor da smo se šele tedaj dobro razgledali, so se razkili pred našimi očmi prostorni travniki, žitna polja, studenčki kakor biseri, talinstveno šelesteči gozdovi, priroda, ki nima kmalu primere na svetu.

Ljubnik vas vabi in kliče! Škojeloška podružnica SPD si je pač svesta svojega lepega poslanstva in je vztrajala na delu, da svoje, čedalje številnejše prijatelje zadovolji v vsakem pogledu. Obisk Ljubnika je nad vse časten in ga je naskočilo v dobrih dveh mesecih že nad 2000 turistov. Vsi se v knjigo seveda niso vpisali. Domači ljudje, ki ne silijo v kočjo, so zadovoljni, ako morejo uživati s pogledi slikoviti gorški svet in prekrasen razgled, ki se začne takorekč v vsem veličastu v njihovi neposredni bližini. Pogled z Ljubnika je edinstven in tako mogočen, da je res čudno, da je ostal tako dolgo prikrit in nepoznan, zaključuje planinci, ki vsi zadovoljni nad izletom občudujejo svoj ponovni poset. Dvigati zanimanje za loške planince ni bila lahka stvar. Mnogo je bilo zamujenega, a ne toliko, da se napake prednikov ne bi dale popraviti. Ljubnik je opremljen na vse strani z markacijami in orientacijskimi tablicami, kočja skrbno upravljana, cene le malenkostno zvišane, ljubniško jamo so uredili — vse ostalo pa itak da v polni meri narava sama. Na Ljubnik vodijo dostoj 4 poti, 2 do cela novi bodo pa še naredili. Z vseh strani je mogoč dostop. Iz Loke nas popelje v ljubniško krajstvo sila položna pot, po str-

mih serpentinah se vzpenjamo, ako gremo iz Soteske, avtomobilisti bodo pa lahko kar s svojimi vozili zdrčali po gorskih krivuljah do pod Ljubnika.

Novi odbor, ki ga vodi predsednik g. Dolenc Franc ml., si je nadel nalogo, ukreniti vse potrebno, da se zmisel za planinstvo še bolj poži v Ljubno do naših planin poveča. Ne dvomimo, da se bo energičnim možem to tudi posrečilo. Delovni načrt je jako bogat. Kočo bodo še pred zimo obili z ertemito, vstavili bodo dvojna okna, podaljšali drvarnico v dožni no kočje in povečali streho, da bo dostop do vseh prostorov tudi ob deževju mogoč po suhem. Postopoma bodo podrli dreve, ki na eni strani še zastira pogled z vrha. Zanimivo je, da vode kljub sedanjim pripekli v kočji ne manjka, s čimer je odpravljena ena izmed velikih skrbi. Čim bo ljubniška kočja popolnoma izplačana, bo podružnica razmišljala o postavitvi novega planinskega doma na Blegošu in bodo tako vsi trije vrhovi škojeloškega gorovja Ljubnik—Ratitovec—Blegoš izlaska dostopni planincem.

Vsi ti načrti kličejo po denarjih, ki jih SPD nima. Zato bo v nedeljo 21. t. m. popoldne zbor planincev pri Bafantu. Planinska zabava, ki bo nedvomno privabila ljubite planin ob blizu in daleč, bo zaključila ta planinski posvet. Vabimo na planinski dan in opozarjamo nanj svoje prijatelje od vsepovsod!

Na konservatoriju.

Profesor glasbe: Kako to, gospod kandidati, da ne veste, kaj je kvarta in kaj kvinta?

— Oprostite, gospod profesor, jaz sem padel že v terciji.

Bo že videl.

V baru: Tale šampanjec pa ni mnogo vreden.

— To se bo videlo, ko vam predložimo račun.

Kmet išče dela v Ljubljani

Sličica z Vodnikovoga trga, kjer čakajo kosci, da jih kdo najame

Ljubljana, 19. avgusta.

To se morda meščanom ne ad čudno, če iščejo kmetije dela v Ljubljani, saj mešče delane vse v en kot, vse smatrajo za berače, ki žive le od njih. In se vedo seveda, da gledajo kmetije prav tako na nje. Nihdar pa kmetije niso hoteli iskati pomoči pri meščanih, samozavestni so bili ter se svedeli, da bi brez njihovega dela ne imeli nihče kruha.

Toda sedaj se je obrnilo tako, da ljudje ne morejo pospraviti več sadov kmetijskega dela, kmet pa ne ve, ali naj začne dati desetino, ker ne more več plačevati davkov, ali pa naj obesi vse skupaj na klin s soboj vred. Nekateri pravijo celo, da ni drugega izhoda, kot da začno delati denar. Mnogi so tudi pustili doma delo in vprašujejo po mestih za zastavko ter množice brezposelne.

Z lga je je primahal v torek v Ljubljano kmet s koso na rami, Doma bi sicer bilo treba kositi otavo, toda doma ničesar ne zasluži. Včasih so pa v Ljubljani kosci zaslužili lepe denarce. Treba je torej pokazati srečo, morda se bo zaslužilo vsaj za sol, ki je tudi ne moreš kupiti brez denarja.

Na Vodnikovem trgu pod kostanjem se je postavil, kjer so včasih stali bahato kosci, zdaj pa slone na kosah, saj se lačni komaj drže pokonci. Nihče jih niti ne pogleda, vendar se pa pomikajo po mestu ob večerih cele kolone voz, naloženih z otavo. Senjeterčani, ki so se napol kmetije, vozijo seno iz Mestnega loga, pa tudi v drugih predmestnih vaseh in v Trnovem je še precej ljudi, ki kose v Mestnem logu in na Barju. Toda vsak ima že dovolj delavcev; podjetnejši delavci ne čakajo, da bi

kdo prišel ponje, nego iščejo dela po hišah. A težko je za tiste, ki ne vedo, kam se je treba obrniti.

Kmet je slonel včeraj popoldne na kosi v Zvezdi ter tarna pri vpojenjih, sorojaki, ki so sedeli na klopi.

— Že tretji dan — nič!

— Kaj bi vzdihoval, saj imaš vendar grunti! ga je tolažil vpojenec.

— Vi lahko govorite, ker ga nimate! Kdo bo pa plačeval davke?

— Pa prodaj! 80.000 je vredno.

— Kaj bi prodal, malo še počakam, pa pojde vse na boben!

— Na žentev nič ne misliš? Saj si še mlad!

Vpojenčeva žena je pisano pogledala moža.

— Pusti ga, če je za kaj, si bo že sam našel babnico! je zagodrnjala.

— Na lgu ne manjka lepih deklet! Grunt imaš, pa lahko priženiš, da ti ne bo treba brusiti peto po Ljubljani!

— Koliko si pa ti imel, pošast namalana, ko sem te vzela? Barabo bi igral.

— Če bi te ne pobrala, za zahvalo si me na goljufal. Tako te lopnem in kar precej grem domov!

Mož je je samo ponižno gledal, kmet se je pa smejal.

— Ne bom se oženil, ne!

— Pametna beseda! — je dejala ženska.

— Res! je pritrdil mož.

— Drži lezik, ti zbuga šantava! se je zopet razjezila žena in stisnila pesti.

— Vidiš, tudi v mestu se nam ne godi dobro! je dejal vpojenčev tovariš, ki je sedel brez žene.

Kmet je samo žalostno pokimal.

Petru Paku v spomin

Ljubljana, 19. avgusta.

Pero, kaj Te res ni več med nami? Neizprosna usoda Te nam je iztrgala. Preklinja je Tvoje mnogo obetajoče delo. Komaj smo pokopali tovarišico Anko, žaluje mo Tvoji sošolci zopet, jočemo nad novim grobom, Tvojim, naš Pero! A bili smo tako ponosni nate in na Tvoje delo. Srečni, ker si izšel iz naše srede. Mi vsi, ves naš rod, smo pričakovali od Tebe še mnogo, mnogo. Koliko zasnovanih, nedovršnih del si odnesel s seboj v prezgodnji grob? Zakaj usoda izbira naš najboljši? Najboljši naši možje, med njimi Ti, v katere smo polagali toliko upov in nad, zapuščajo nas mladi, da žalujemo za njimi in plačemo nad njihovo usodo.

Že pred desetimi leti, ko smo prestopili prag višje gimnazije, si pokazal vso bistri- no svojega duha. Tvoji zaključki so bili zreli, pronicajoči, jasni. Niso trpeli ugovora. In razvijal si se. Postal si mož z imenom, desetmisi svojih zaslužnih prednikov. Ves Tvoj svet je bil v knjigah in v študiju. Nisi poznal zabave in veselja, vse Tvoje življenje je bilo posvečeno le duhu, književnosti in razglabljanju. Hvala Ti, Pero, za to! Neutešni smo za Teboj, siomašni! Kje je sedaj Tvoje bogastvo duha? Ohranili Ti bomo vedno najlepši spomin med spomini naših dijaških let.

Počivaj v miru, plemeniti duh! T. Y.

Naše gospodarstvo v juliju

S posebno okrožnico je uvedel SUZOR pri svojih krajevnih organih tekočo statistiko o številu zavarovanih delavcev v posameznih industrijskih panogah. Taka statistika bo omogočala realno narodno gospodarsko politiko, ker bo objektivno in stalno kazala, kako vsaka ind. panoga napreduje oziroma nazaduje. Sezijske oscilacije, konjunkturalne valovanja in sekularne tendence bodo vedno znane. Statistiko posameznih ind. panog se je začelo voditi šele s 30. junijem. Podatki za mesec juli so sledeči: (Prve številke pomenijo število delavcev (članov OUZD) 31. VII. 1932, druge prirast + oz. padec — zav. del. od 1. do 31. VII. 1932 absolutno, in tretje v odstotkih.)

Rudarstvo 5, + 4, + 400.—%; gradnja želez., cest, vodnih zg. 2291, +288, +11.44%; poljedelstvo 666, +30, +4.79%; gostilne, kavarne in krčme 3299, +131, +4.14%; javni promet 625, +9, +1.46%; higijena 1698, +15, +9.98%; ind. hrane in piščice 3549, +13, +9.38%; industrija tobaka z vodo 861, +3, +0.35%; Centr. za proiz. sila in presk. 620, +2, +0.32%; industrija kamenja in zemlje 4735, +14, +0.29%; grafična ind. 1150, —1, —0.9%; Zaseb. promet podjetja 921, —1, —0.11%; tekstilna industrija 8761, —24, —0.27%; ind. za predelav. lesa in rezb. 4152, —15, —0.36%; trgovina 4235, —17, —0.40%; predelov. kože in njenih surog. 3282, —17, —0.53%; hišna služn. 8004, —70, —0.87%; den. in zav. zav. in samost. pis. 490, —5, —1.03%; gledališča, svob. poldici in razl. 208, —13, —1.06%; indust. kože in gume 11394, —15, —1.06%; kovinska ind. 6221, —95, —1.50%; gradnja nad zemljo 7145, —131, —1.80%; občinski obrati 1126, —23, —2.09%; industr. papirja 1736, —37, —2.09%; kemična industr. 1585, —47, —2.88%; oblačilna ind. in čiščenje 4531, —160, —3.41%; gradnja prevoz. sredstev 284, —15, —5.02%; gozdno-planinska industrija 6366, —482, —7.04%. Skupaj 81.30, —659, —0.81%.

Podatki o rudarstvu so brezpomembni, ker so rudarji načelno zavarovani pri bratovskih skladnicah.

Gradnja železnic, cest in vodnih zgradb je napredovala radi regulacije Ljubljane. — Poljedelstvo, gostilne, kavarne, prenočišča in javni promet so napredovali v glavnem radi sezijske. — Ostale industrije ne izkazujejo pomembnejšega napredovanja.

nja, temveč celo nazadovanje. — Najbolj je nazadovala gozdno planinska industrija in gradnja prevoznih sredstev.

Zanimiva bo ta statistika čez daljšo dobo, ko bo mogoče spremembe ind. panog grafično predočiti. Za taka gospodarska studija imajo nekatere posebno napredne države posebne zavode, tako imenovane institute za raziskavanje konjunkturalne. Pri nas teh zavodov nimamo, zato bo zbiral in objavljal take podatke nosilec zavarovanja SUOR in njegovi CUZD. OUZD.

K izletu na Gorjance

O zanimivostih izleta na Gorjance je »Slov. Narod« že poročal. Izletniki se bodo od Novega mesta naprej peljali z avtobusi na vrh Gorjancev, kjer bodo pri tku.

»Vaht« zavili na levo proti Tovarni. Ves čas naravnost divne vožnje na Gorjance so odpirali izletnikom prekrasen razgled. Državna cesta Novo mesto—Karlovec, po kateri bodo vozili avtobusi, vodi deloma skozi gozdove, tako da izletnikom ne bo vroče med vožnjo. Od tovarne do Gospodične je komaj pol ure čez krasne košnice, odkoder je razgled na vso Dolenjsko. Pri Gospodični se bodo izletniki lahko okopali v kopalnem bazenu, ki je menda edini v banovini, zgrajen v taki višini (nad 1000 m). Vodo bazenu dovaja edini trajni studenec »Gospodična« vrh Gorjancev. Od Gospodične ni več daleč do Sv. Miklavža in nato do Trdinovega vrha (1181 m). Vsi ti vrhovi so tako mikavni, da imajo poleti vedno dovolj obiskovalcev, ki si postavijo kar šotore in tabore tu po več tednov. Pri Gospodični in Sv. Miklavžu sta tudi postojanki SPD, tako da lahko prenoče tudi oni, ki so brez šotorov.

V to krajevno Trdinovih bajk pohite v nedeljo 21. t. m. prijatelji Dolenjske. Novomeščani jim pripravljajo lep sprejem. Sprejeli jih bodo z godbo na čelu in jih vodili skozi sloviti Kapiteljski marof v mesto, kjer bodo zajtrkovali. Po zajtrku pa brž v avtobuse in proti Gorjancem.

Naj ne bo nobenega prijatelja Dolenjske, ki se ne bi udeležil tega izleta. Stroški so minimalni: z vožnjo v vlakom in z avtobusom okoli 48 km daleč in s prehrano komaj okoli 68.—Din. Tako poceni prilike, da si ogledate vso Dolenjsko z Belokrajno vred in deloma tudi vsako banovino z Zagrebom, ne boste imeli kmalu!

Karambol

Ljubljana, 19. avgusta.

Na Izanski cesti blizu kopališča na Ljubljani se je pripetila smot precej huda prometna nesreča. Iz mesta se je peljal na kolesu po Izanski cesti proti mitnici zasebnik Ivan Rostohar, nasproti pa sta se mu pripeljala na enem kolesu železniški uradnik Ivan Slabina in Ana Zajčeva. Skoraj istočasno je privozil neki osebni avto, ki je dvignil mnogo prahu in zastri kolesarjem razgled. Cesta je bila hipoma v oblaku prahu in v prahu sta se zaletela Rostohar in Slabina drug v drugega. Vsi trije so padli s koles. Rostohar in Zajčeva sta nezavestna obležala, dočim je bil Slabina lažje poškodovan. Na pomoč je bila pozvana reševalna postaja in je reševalni avto že čez nekaj minut ponesrečena kolesarja prepeljal v bolnico. Rostohar in Zajčeva sta si nekoliko pretresla možgane, vendar njuno stanje ni nevarno.

Ras je

— Papa, ali je res, da žive ženske delj kot moški?

— Da, zlasti vdove.

Nesporazum

— Od kdaj ste zaposleni v tej pisarni?

— Odkar so mi zagrozili, da me odžagajo.

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: Petek, 19. avgusta, katoličani: Ludovik; pravoslavni: 6. avgusta.

DANASJNE PRIREDITVE.

Kino Matica: Bombe na Monte Carlo.

Kino Ideal: Singing Fool.

DEZURNE LEKARNE.

Danes: Sušnik, Marjini trg 5, in Kuralt, Gosposvetska cesta 10.

— Promenadni koncert. Godba 40. pp. »Triglavekega« prirediti promenadni koncert v tivoliskem parku v nedeljo 21. t. m. od 10. do 12. Dirigent: Tambur — mažor Svetislav Marković. Program: 1. Muhič: »Srb, Slovenac i Hrvat«. Marš. 2. Waldteufel: »Sirenenzauber«. Valček. 3. Thomas: »Raymond«. Uvertura. 4. Svoboda: »Na Vardar«. Srepe pesme. 5. — »Souvenir du Treut«. Rumunski potpuri. 6. Jaki: »Jugoslavenske cvetke. Potpuri. 7. Meyerbeer: »Hugenotten«. Fantazija. 8. Zajc: Odlomki iz opere »Nikola Subic Zrinski«. 9. Dr. Cerin: »Naša vojska«. Marš.

Katastrofa poštnih golobov

Nedavno je uničilo razburkano morje blizu angleške obale nad 50.000 golobov. Rejci poštnih golobov so hoteli prirediti tekmo poštnih golobov čez Rokavski preliv in zato so pripeljali v razne francoske kraje ob morju nad 50.000 golobov. Tekma se je srečno pričela, pred angleško obalo so pa zašli golobje v gosto meglo in le redki so se rešili. Škoda znaša nad 30 milijonov Din, kajti poštni golobje so razmeroma dragi. Med udeleženci tekme je bilo nekaj eksemplarjev po 12.000 Din. Mnogi rejci, ki so poslali na tekmo do 30 golobov, niso dobili nazaj nobenega.

Istočasno se je vršila še druga tekma poštnih golobov iz Skotske v Anglijo. Tudi ta tekma je imela smolo. Golobi so zašli v gosto meglo, blodili so nad morjem in zemljo več dni, predno so se vrnili domov. Ta tekma je zahtevala v primeri z ono čez Rokavski preliv mnogo manj žrtev. Prizadeti zvrčajo velik del krivde na angleško letalsko ministstvo, češ da njegove vremenske napovedi niso točne in jasne. Zveza rejcev poštnih golobov plačuje ministstvu lemo za vremenska poročila okrog 70.000 Din in pravi, da bo odslej raje dobivala poročila od meteoroloških postaj.

Ženin izginil

V Hengsitu so doživeli svatje kaj čudno presenečenje. Ženi se je gimnazijski profesor, ki je pa naenkrat izginil. Profesor George Goulloud je bil star 32 let, zanimal se je samo za svoj poklic, delal je naravnost strastno in obetala se mu je sijajna bodočnost. Nedavno se je seznanil z mlado Armandino Floryjevo in sorodniki so mu prigovarjali, naj se oženi. Dama je bogata in profesor bi se bil še lažje in še z večjim uspehom posvečati znanosti, ker bi bil gmotno preskrbljen. Tako so namreč zatrjevali njegovi sorodniki. Profesor je pa okleval in se izgovarjal, češ da za zakonski stan ne čuti v sebi poklica. Šele ko je posredoval stric Floryjeve, višji uradnik v ministstvu, se je dal profesor prepričati, da mu res kaže zlesti v zakonski jarem.

Civilno je bila poroka že sklenjena in svatje so baš hoteli kreniti v cerkev, pa je profesor dejal, da se mora preobleči in da naj malo počaka. Odšel je domov, pa ga ni bilo več na spregled. Zaman so ga svatje čakali, zaman sta nevesta in tašča vpraševali, kam je izginil. Zelo verjetno je, da si je končal življenje. Polcija, ki so jo seveda takoj poklicali na pomoč, meni, da je profesorja najbrž v zadnjem hipu napadla huda duševna depresija in je raje odšel na oni svet, kakor da bi bil na tem svetu oženjen. Ni pa tudi izključeno, da jo je ženin kam popihal. Najbolj seveda zanima nevesto vprašanje, kaj se je z ženinom zgodilo.

Draga oprema parlamenta

Westminstersko palačo, ki imata v nji svoj sedež angleška lordska in poslanska zbornica, zdaj baš popravlja in za obnovo je določila vlada 5 milijonov funtov šterlingov; nedvomno bo pa še ta ogromni proračun prekoracen. Slavno palačo je leta 1834 skoraj popolnoma uničil požar, potem so jo pa obnovili in od takrat še ni bila popravljena. Londonskih hiš zdaj ne pokriva saje več tako, kakor so jih v starih časih, ostala je pa še megla, ki tudi ne koristi hišam, posebno če je tako gosta, kakor londonska.

Westminstersko palačo je dal zgraditi Edvard III., povečal in razširil jo je pa Viljem Osvajalec, a za časa Richarda II. je bila prezidana. Požar leta 1512 jo je tako poškodoval, da od takrat ni več kraljev sedež. Zdjaj obsega 500 soban in 18 stanovanj vodilnih članov obeh zbornic. Med zadnjim požarom 1834 so mogli rešiti samo poslopje, vse zbirke neprecenljive vrednosti so pa zgorele. Takratna obnova je stala 12.500.000 funtov šterlingov in samo za novo knjižnico so dali 30.000 funtov šterlingov. Tri leta je trajala sama obnova celne stene, obrnjenje proti Temzi. Žal pa graditelji niso računali, da se bo število članov obeh zbornic povečalo in tako angleški parlament, edini na svetu, nima dovolj sedežev za vse poslance. Tega nedostatka tudi letošnja popravila ne bodo mogla odstraniti.

Dnevne vesti

— Češkoslovaško odlikovanje. Prezident Masaryk je odlikoval s redom Beleha le-va III. stopnje za državljanske zasluge ravnatelja državne Hipotekarne banke v Beogradu vojvoda M. Djuričiča.

— Razpisna služba. Razpisane je natečaj za upravnika Niške banje. Prošnje je treba vložiti do 18. septembra.

— Kmetijska razstava na letošnjem jesenskem velesejmu v Ljubljani od 3. do 12. septembra bo obsegala: a) Strokovno-poučno kmetijski oddelček. b) Sirovsko in mlekarstvo razstavo, na kateri sodelujejo skoraj vse mlekarne in sirotne zadruge. c) Razstava jajc. d) Čebelarstvo razstava in sejem za med. e) Zelenjavno razstavo. f) Vinsko razstavo in sejem. Ta del kmetijske razstave organizira kmetijski odbor velesejma. Kmetijski razstavi so priključene še: g) Razstava goveje živine montažne pasme, ki jo priredijo živilarska zadruga Jugomontafon. Razstava se vrši 3. in 4. septembra. h) Razstavo poruštene in krunec prirediteljske družine malih živali. i) Razstava. Te razstave sta priključeni še razstavi ribic in ptic. Razstava traja od 3. do 12. septembra. j) Kmetijski odbor velesejma prirediteljske dne 10. in 11. septembra razstavo plemenitih konj. k) In ves čas razstave, to je od 3. do 12. septembra velika razstava poljedelskih strojev in orodij.

— Državna meščanska šola na Raketu. Vpisovanje v vse razrede bo 1. in 2. septembra, vsakokrat od 8. do 12. V prvi razred se sprejemajo učenci, ki so dovršili IV. šolsko leto osnovne šole brez slabše ocene in ki nimajo več kot 14 let. Ti morajo prineseti s seboj šolski izkaz in krstni list. Vsak dobi pri vpisu vpisnico, ki jo kolokuje s kolikom 5 Din; poleg tega plača 20 Din za zdravstveni fond. Ponavljalni (popravni) izpiti bodo 31. avgusta in 1. septembra ob 8. uri. Završni izpiti bodo 31. avgusta ob 8. uri. Privatni izpiti bodo 2. septembra ob 8. uri. Vse ostalo bo razglašeno na šolski deski. — Ravnateljstvo.

— Šumarski kongres. Danes dopoldne se je prišel na Sušaku kongres jugoslovenskega šumarskega združenja. Popoldne bo predaval podpredsednik združenja ing. Lenarčič o naši vlogi v mednarodnem sodelovanju za sanacijo lesnega trga. Na kongres je prislo tudi 20 češkoslovaških šumarjev. Kongresa se udeležuje okrog 150 naših šumarjev.

— Poziv izletnikom na Jadransko morje. Ker je prvotni prijavni rok za ta izlet po kongresu narodnih noš v Ljubljani do malga že potekel, se je glede na veliko zanimanje in vesplošno željo prijavni rok podaljšal do 30. t. m. Izleta se udeležijo lahko vsakdo tudi brez narodne noše. Kdor od izletnikov pa ima narodno nošo naj jo vzame s seboj, ker jo bo lahko rabil ob sprejemu v Splitu in prihodnji večer pri koncertu. Izleta se udeležijo v znamenju številu tudi bratje Čehi, vsi v svojih slikovitih narodnih nošah.

— Krasna veterinarska razstava v Zagrebu. V Zagrebu so organizirali krasno veterinarsko razstavo, ki je po bogastvu razstavljenih predmetov in pregledni razporeditvi največja in najlepše urejena veterinarska razstava v Evropi. Na razstavi so prikazani vsi deli veterinarske stroke v modelih, preparatih, slikah, tabelah, konserviranih predmetih itd.

— Alpska razstava na letošnjem jesenskem velesejmu v Ljubljani od 3. do 12. septembra bo zelo zanimiva in slikovita. V dioramah, modelih in slikah bodo prikazane naše pomorne planine in letno in zimsko časo, njih rastlinstvo, živalstvo in kamenje, koče in zatočišča, oprema alpincev in gorskih lovcev, smučski sport, plezalne ture itd. Sodelujejo SPD, TK, Škola, Zimsko - športni savez, Zimsko - športna društva, Botanični in alpski razstavi bo priključena tujsko - prometna razstava tujsko - prometnega sveta banke uprave. Za lanskoletno tujsko - prometna razstava na velesejmu je zadržila vse obiskovalce. Letos bo prikazan deloma nov razstavljeni material.

— Lep uspeh našega šahista Gabrovška v Veliki Kikindi. V Veliki Kikindi se je odigral večer šahovski braturnir. Zmagov je odnesel naš šahist g. Ludvik Gabrovšek s 17 točkami. S Kostićem in dr. Astalošem je remiziral.

— Pripravljalni odbor društva »Tabor« v Kamniku vabi emigrantske organizacije in rojake na svoj ustanovni občni zbor, ki bo na vrhu v nedeljo 21. t. m. ob 10. dopoldne v prostorih Narodne žilnice v Kamniku.

— Posledice se že kažejo. Zagrebški kavararni so sklenili podražiti belo in črno kavo za 0,50, odnosno 1 Din in sicer zaradi povišanja trošarine na sladkor in na električni tok.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da ni pričakovati nobenih izjemnih. Večraj je bilo po večini krajev naše države deloma oblačno. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 33, v Ljubljani in Zagrebu 31, v Beogradu 28, v Mariboru 27, v Sarajevu 26 stopinj. Vročina je torej začela popuščati in prav je tako, saj smo je že sili, kakor smo bili prej hladnega deževnega vremena. Človek pa nikoli ni zadovoljen. Barometer je kazal davi v Ljubljani 769,7, temperatura je znašala 18 stopinj.

— Nesreče in nezgode. Ludvik Čemažar, posestnikov sin, rojen leta 1917, in stanujoč v Beseljaku, je padel in si precej poškodoval čeljust. — Služkinja Karolina Jurjevčič z Brega je padla in se precej poškodovala na trebuhu. — Na Galjerci je padla s kolesa šivilja Ana Gaj in se poškodovala na glavi, na Ižanski cesti je pa padel s kolesa delavec Janez Rostohar in se poškodoval na glavi ter na desni roki.

— Mariborčan utonil v Kolpi. V Kolpi pri Petrinji se je kopal na praznik vojak 25. artiljerijskega polka Nikola Šar iz Maribora. Zgrabil ga je vrtnec, začel je klicati na pomoč in ker ni znal plavati, mu je pomolil tovariš dolgo palico, toda se predno se je mogel oprjeti, ga je po-

tegnil vrtnec na dno. Šele čez eno uro so potegnili njegov truplo iz vode.

— Umor starega samca. V vasi Lukl Desni blizu Siska je bil v sredo umorjen 85-letni posestnik Stjepan Jagatić. Popoldne ga je klicala sorodnica Katja Česnik na obed in ker ga ni bilo od nikoder, ga je šla iskat. Našla ga je v izbi, kjer je navadno spal, mrtvega. Okrog vratu je imel zadrgnjen jermen, usta je imel zamašena z robcem, roke in noge pa zvezane z debelo žico. Kraj njega je ležala debela palica. Gre namreč za roparski umor, ker je imel stavec pri sebi precej denarja, ki ga je dobil za živino in seno.

— Pri kopanju utonil. Na praznik je utonil v Varaždinskih toplicah dimnikarski pomočnik Janko Kunštek. Zasedel je v globoko vodo in ker ni znal plavati, je našel v nji smrt.

— Samomor mlade uradnice. V Karlovcu si je končala včeraj življenje lepa in marljiva uradnica Karlovačke industrije usnja Jaklč 25letna Adela Stc, hčerka zelo uspešne karlovačke rodbine. V soboto je vzela dopust in se odpravila z materjo in sestro v Makarsko, od koder se je v sredo zvečer vrnila. Včeraj zjutraj je pa odšla na grob svojega brata, letalskega poročnika, ki se je lani 11. maja ponesrečil, potem pa še na grob svojega adoptivnega očeta prof. Koteka, ki je umrl lani v decembru. Popoldne se ni vrnila domov, temveč je odšla na stari grad Dugovac. Tam je bil policijski agent Kovčič, ki je silil sal ob 2. strel v smeri od cerkve. Htel je tja in našel Adelo s prestreljeno glavo. V smrt je poglala dekleta nesrečna ljubica.

— Na potovanju in izletih nikakor ne smemo pozabiti na slovečo Ohorodnot zobno pasto, ker ona prijetno osvežuje posebnost v vročih poletnih dnevih. Tuba 8 Din

— Živčno bolnik in otožnik nudi mila naravna »Franz Josefova« voda dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Po izkušnjah znamenitih zdravnikov za živčne bolezni je uporaba »Franz Josefove« grenčice pri težkih obolenjih možganov in hrbtenice mozga najtopleje priporočati. »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerij-skih trgovinah.

Iz Ljubljane

— Velik naval na bolnico. Zadnji teden je na ljubljansko bolnico nenavadno, skoraj rekorder navaj, kar je spričo lepega in suhega vremena prav čudno. Do včeraj je uprava ljubljanske bolnice sprejela 13.800 bolnikov. Vsi oddelki so polni, nekateri celo prenapolnjeni. Tako je na okoliščinskem oddelku zasedenih vseh 135 postelj, poleg tega pa leži na tleh 10 moških, 5 žensk in 13 otrok. Isto je na otroškem oddelku, kamor prihajajo zdej največ zaradi operacije mandljev. Tam jih leži na tleh 10. Zanimivo in obenem tudi čudno je, da vse sil v ljubljansko bolnico, ki je vedno prenapolnjena, dočim je v drugih bolnicah dovolj prostora in postelj na razpolago in je zdravljenje po drugih bolnicah zaradi manjšega števila bolnikov še lažje in uspešnejše. Ne šlita torej vsi v Ljubljano!

— Električne kable še vedno polagajo po naših ulicah, zadnje čase v južnem delu mesta, okrog transformatorja na Tržaški cesti. Včeraj so kopali jarek za kabele na Brnjavčevi cesti ob gledališču. Kjer so že položeni stari kable, po katerih struji lastosmerni tok, jih zamenjujejo z novimi za izmenični tok. Novi kable so položili v betonskih ceveh. Obenem vedno položajo še eno prazno cev za rezervo, polagajo tri cevi.

— Za regulacijo dela pri Ljubljani je bilo doslej idealno vreme, zato so tudi dobro napredovala. Obrežje je regulirano že nad dve tretjini dolžine, stavbna železnica obratuje po vsej dolžini struge, ki je namenjena za regulacijo. Obrežje tulj že obdizava precej časa od Kodeljevega proti mestu. Do vrha je obdizano na spodnji strani vodmatarskega mostu, naprej proti mestu pa do polovice višine, približno 200 metrov daleč. Pri obdizavanju je zaposlen nad sto zidarjev. Dočim v mestu Ljubljani-ka več ne smrdi, ker strugo čede izpraznjujejo, smrdi pa precej v izpraznjenem delu, zlasti ker vedno prideka neenaga iz številnih kanalov. Zaradi tega pa delavci niso zavidanja vredni, posebno ker je v strugi neznosna sopena, da se gosta nesnaga pari ter puhti kot iz parnega kotla.

— Prilski most, ki je precej dolgo čakal na popravilo, bo samo začasnoma popravljen. Te dni so delavci začeli polagati na mostovnice plohe. Mostovnice bi bilo seveda treba izmenjati, ker so poploma trhle, toda popravilo bi stalo preveč in zdej se še ne morejo odločiti, ali naj most popravijo ali pa zgradi železobetonskega. Tako popravljen, kot bo zdej, seveda ne bo uporaben za vožni promet, če bi pa vsaeno voziljo po njem, bi se lahko na lepem porušil. Ustrezno bo pa vsaj pešcem in da bodo ljudje vsaj lahko vozili z ročnimi vozčki po mostu; doslej so mekarske in Trnovčanke vsaht prenašale ročne vozčke čez most, kar bi hodniki za vožnjo preozek.

— Lj Cirkuš je tu. Svoči je imel cirkuš Columbia otvoritveno predstavo, podjetje je baše del slovitega cirka Karla Kundahega, ki smo ga opetovano videli v Ljubljani. Kljub težkim časom, gospodarski krizi, vremenski in žepni eni je bil cirkuš skoraj popolnoma zaseden. Program je bil prav zanimiv in pester. Glavna moč cirka je v njegovem umetniškem ansamblu, ki je v njem nekaj res izvršnih moči. Med najboljše točke spreda spada gotovo nastop dresiranih peov. Njih gospodarka Anita Belmonte je zelo zaslužen priznanje. Glavni del spreda je izpolnil izvršni žongler Tyllis, ki je kot žongler gotovo eden najboljših, kar smo jih videli. Višek

Kako se ženijo zamorci

Dote plača žena, ne pa nevesta — Medeni tedni so samo dnevi

V nasprotju z azijskimi narodi naltimo pri zamorcih zelo pogosto na zakonske zveze iz ljubezni. V Afriki tudi ni toliko ločitev kakor v Aziji, kjer je žena še vedno neke vrste sužnja. Zato imenujejo mnogi raziskovalci ameriške zamorce velike otroke, kajti na vsem svetu ne naleti človek na toliko in tako različnih običajev in iger ljubezni, kakor pri njih. Zamorci v Kongu se ženijo izključno v sorodne rodbine, nikoli pa ne v tuje naselbine. So kraji, kjer odločujo-jejo o zakonski zvezi matere, v drugih krajih pa pripada ta pravica očetom. V krajih, kjer imajo glavno besedo matere, niso redki primeri, da sklepajo zakonske zveze že otroci. V nekaterih krajih dobivajo dečki za neveste kar novorojene deklice še v pleničkah, seveda ne v takih kakor jih poznamo mi. Taki otroci dobe v znak zakonske zveze obroček na roko, ki se pozneje menjava, kakor pač raste roka. Pri tem izgovori deček nad svojo nevesto v ple-nički besede: »To je moja žena!« V tem trenutku postane deček zakonski mož in ima pravico zahajati v dom nevestinih roditeljev do njene polnoletnosti. Ko nevesta doraste, pride k ženinu na dom in mu prinese vina iz sladkornega traja. To vino igra med zamorci važno vlogo ob raznih prilikah. Pogosto se odigravajo med mladimi poročenci zabavni prizori. Tako skliče s kopjem oboro-

ženi snubač svoje tovariše in se med strahovitim kričanjem približa hiši svoje izvoljenke. Ko stopi nevesta pred hišo, stopi snubač med svoje spremljevalce in zapliči kopje z vso silo v zemljo, rekoč: »Če me ima rada, naj izpu ti kopje iz zemlje.« Od dekleta je odvisno potem, ali hoče vzeti fanta ali ne. Če ga rada vidi, izpu ti kopje iz zemlje in ga položi k očetovim nogam, rekoč: »Oče, rada ga imam.« Potem se pa oče pomeni z ženinom o doti, in sicer takoj, ker se pogosto pripeti, da ženin nevesto kar takoj odvede domov. Doto pa mora plačati ženin in ne nevesta; doto pri zamorcih nikoli ni velika.

Če ženin nevesto odvede kar s seboj, ni takoj poroke, temveč šele ko dobi nevestin oče od ženina dogovorjeno doto. Šele potem se vrši poroka, ki ji lahko prisostvuje vsa naselbina brez povabila. Kdor pride, se lahko pošteno naje in napije na ženinov račun. Poročnim obredom sledi pojedina, svatje je-do, pije in plešejo, mladi mož pa vodi ženo po naselbini in poljih, da ji pokaže, kaj premore. Če ima mož že več žena, obesijo vse po vrsti novi ženi vse svoje dragulje, da lahko nova nastopi v polnem silaju. Medeni tedni trajajo pri za-morcih samo tri dni in so torej le me-deni dnevi, ki jim sledi dolga vrsta dni težkega, naporega dela na polju.

Plzensko pivo na pragu Amerike

Čikaški župan Čermak, ki je kot član ameriške demokratske stranke privrženec odprave ali vsaj ublažitve prohibicijskih zakonov, je posetil tudi Plzen, kjer je razpravljal o problemu prohibicije podrobneje. Dejal je, da je 25 let proučeval to vprašanje in posledica je bila, da je postal »smoker«. Od uvedbe prohibicije se bi otelati njeni zagovorniki nazadovanje zločinstva, manj umobolnih, manj sirotišnic in poboljševal-nic, pa tudi manj ječ in policajev. Vse te nade so pa padle v vodo. Zločinstvo se je povečalo, ljudsko zdravje je močno nazadovalo, ker pijejo ljudje pokvarjene in močne alkoholne pijače, policijo je bilo pa treba še prvi mesec po uvedbi prohibicije samo v Chicagu pomnožiti za 1000 mož. Prohibicija je pa prinesla Ameriki veliko škodo tudi v gospodarskem pogledu. Pred uvedbo prohibicije je bilo v Chicagu 7000 gostiln, ki so plačevale občni letno 10 milijonov dolarjev davka. Dan po uvedbi prohibicije se je pa odprlo v Chicagu 15.000 tajnih točilnic, a mesto ni dobilo niti pare davka. Treba je bilo zvišati druge davke. Plzenske pivovarne pričakujejo, da jim prinese izid ameriških volitev velik preokret v njihovi proizvodnji. Pred vojno je konzumirala Amerika največ plzenskega piva. Izguba ameriškega tržišča je močno povečala krizo plzenskih pivovarn. Za primer, da bi zmagali v Ameriki »mokri«, so plzenske pivovar-ne že dobro pripravljene. Meščanska pivovarna ima v Hamburgu velike zaloge piva, ki bi šlo takoj v Ameriko, čim bi bila prohibicija odpravljena.

Revolver Gorgulova pride v muzej

Revolver, ki je z njim Gorgulov ustrelil francoskega prezidenta, ne bo prodan na javni dražbi, kakor je stara navada francoskih sodnih oblasti, temveč pride kot relikvija v muzej. V drugih primerih se prepusti v Franciji morilno orožje policiji, ki ga proda na javni dražbi, izkupiček pa razdeli med re-veže. Ko so Gorgulova po atentatu aretirali, so našli pri njem dva revolverja, eden je bil manjši, drugi pa večji. Prezidenta je ustrelil Gorgulov z večjim revolverjem, manjšega je pa imel pripravljenega za vsak slučaj v aktovki. Oba revolverja in 27 nabojev je kupil morilec v Monacu.

Morilno orožje Gorgulova ni edina žalostna relikvija v Franciji. V dijon-skem muzeju je shranjen širok trak častne legije, ki ga je imel na sebi pre-zident Carnot, ko ga je anarhist Caser-ia z bodalom smrtno zadel. Ta s krvjo oškropljeni trak je edini spomin na atentat, kajti morilno orožje je po atenta-tu na zagoreten način izginilo. Najbrž se ga je polastil takoj po atentatu kak navdušen zbiralec kuriozitet, kakor se je takoj po atentatu na prezidenta Doumerga zgledalo na pariški policiji mnogo čudakov, ki so ponujali za atentatorjev revolver težke tisočake.

Kurioznost francoskega pravnega reda je, da dobi morilec v primeru osvoboditve morilno orožje nazaj. Pred leti je bila obtožena gospa Adde atentata na bivšega ministra Merloua, bila je pa oproščena in vrnila so ji tudi revolver. Kmalu je pa izvršila z istim revolver-jem drugi atentat. Bila je znova oproščena in kljub bojazni, da se tudi to pot ne bo poglobljala, so ji revolver zopet vrnili.

Kasacijsko sodišče bo jutri odločalo o ničnostni pritožbi, ki jo je vložil atenta-tor Gorgulov proti smrtni obsodbi na-riške porote. Gorgulova zagovornika zahtevata razveljavljenje obsodbe iz dveh razlogov. Sklicujeta se v prvi vrsti na malenkostne formalne nedostat-ke, kot glavni argument proti smrtni obsodbi pa navajata dejstvo, da je šlo za politični umor in da je francoska

ustava iz l. 1848 odpravila smrtno kazen za politične zločine.

Iz Celja

— Še dve kvalifikacijski tekmi SSK Celje: Atletik. Ker sta se končali kvalifi-kacijski nogometni tekmi med SSK Celjem in Atletiki za vstop v podsavsko ligo ne-odločeno 3 : 3 in 2 : 2, je LNP odredil, da morata oba kluba odigrati še dva kvalifikacijski tekmi. Prva tekma bo v nedeljo, 21. t. m. ob 17.30 na Glazju, druga pa v nedeljo 28. t. m. na sportnem igrišču pri »Skalni kletki«.

— Umrli sta v sredo 17. t. m. v celjski bolnici šlehtni delavec Jože Ovirik iz La-kove vasi pri St. Pavlu in 12letni Jože Špan, sin gostilničarja in poselsnika »Planine pri Sevnici«.

— Tropična vročina pritiska že nekaj dni tudi na Celje in ves daljni okoliš. Pojavila se je suša, ki resno ogroža poljske podelke in vrtove. Če ne bo kmalu izde-lete moče, bodo utrpeli kmetje silno škodo, ki bo njihov težki položaj še znatno poslabšala. Niti kopale ne prihajajo več na svoj račun, ker je voda že pretopla.

Iz Trebnjega

— Sokolski nastop. V nedeljo priredi sosodno sokolsko društ. St. Lovrene na Dol. svoj drugi javni nastop. Po nastopu velika narodna veselica. Trebnjsko sokolsko društvo se nastopa udeležijo z vsemi teovadni-mi oddelki. Odhod bo takoj popoldne ali pa s popoldanskim vlakom.

— Suša. Silna vročina v naših krajih, ki vlada že nekaj tednov, pustoši polja in uničuje pridelek. Travniki in njive so ob-žgane, ljudstvo take suše že dolgo ne pom-ni. Vodnjaki so povečini suhi, ljudstvo si dovaža vodo za živino iz Temenice, pitne vode pa skoraj povsod primanjkuje. Vro-činski val, ki je zajel naše doljenske po-krajine, je že dosedaj napravil ogromno škodo in ljudstvo obupano gleda v bodočnost, ker zopet ne bo, če ne nastopi dežev-je, skoraj nobenega prideka.

— Moški zbor Sokola Trebnje. V nede-ljo nastopi ob priliki prireditve sokolskega društva St. Lovrene tudi naš sokolski pev-ski zbor, ki se bo s tem nastopom prvič predstavil občinstvu.

— Razlastitev veleposestniških gozdov. Na predlog veleposestva uprave kneza Auersperga, ki pravi, da uprava prepušča občinam brezplačno in bremen prosto go-tovno površino kompleksov v popolno last, če občine odstopijo kot agrarni interesi, je občina Trebnje zaznala, da je tak kompromis z lastnikom brezpredmeten in protiza-konit, ker ministrstvo ne bi odobrilo tega sporazuma iz razloga, ker si ima velepo-sestnik izbrati samo površino od 3000 ha; po njegovem predlogu bi mu pa ostala več-ja površina, kar se pa ne sklada z zakono-m o likvidaciji agrarne reforme. One ob-čine, ki so se prijavile kot agrarni intere-sent, bodo prejele skupno površino, ki se pa ne bo delila na poedine občine, temveč se bo upravljala skupno na način, kakor bo to še odredeno. Zato je popolnoma brez-predmetno za vsako občino, ki bi pristala na ponudbe uprave grofa Auersperga, ker s tem razlastitvenim veleposestvom razpolaga zakon, ne pa uprava tega veleposestva. To velja posebno doljenjskim občinam, ki so v zadnjem času precej na nejasnem zaradi različnih ponudb in govorice.

Novoporočena

Zdej, ko sva se že vzela, mi pač la-hko poveč, kaj bi bil storil, če bi ti bila dala košarico.

— Konkurz bi bil napovedal.

— Poseben bankovec.

— Poglej, to je poseben tisočdinarski bankovec.

— Poseben? Kaj pa je na njem po-sebnega?

— Da je moj.

Na kmetih.

Kmetica: Stari, vstani, kokoši že ko-kodajsaajo.

Kmet: Nikar se ne vmešavaj v nji-hove posle, stara.

Kubizem.

— Krasna slika, ta Diana v kopeli. Rad bi samo vedel, mojster, kje ima glavo.

Moderni zakon.

— Kam pa greš, žena?

— To te prav nič ne briga.

— Kdaj se pa nameravaš vrniti?

— Kadar bom hotela.

— Dobro, toda niti minuto pozneje, ker tega ne trpim.

R. Desmetz

Prokletstvo ljubezni

Roman.

Helenina bolezen se je vlekla že mesec dni, ne da bi se obrnila na bolje. Nesrečnica je bila blede ko zid, močne oči so zle topo predse, telo je ves čas pokrival mrzel pot, srce je utripalo počasno, raklo, neredno.

Ves čas bolnica ni izpregovorila niti besedice. Dve usmiljenki sta ji stregli in že sta tiho molili za umirajočo.

Sluga in služkinja sta bila odpuščena. Samo vrtnar in njegova žena naj bi stražila hišo, dokler bi ne bila prodana.

Postala sta zvesta in udana služabnika svoje uboge, ljubljene gospe. Nekaj večera sta se vrnili v svojo izbo vsa objokana. Zdravnik je bil namreč izjavil, da bi bil naravnost čudež, če bi grofica doživela prihodnji dan.

Šla sta jo torej še enkrat pogledat... morda zadnjikrat. Bila je blede ko zid, izpod trepalnic so se ji videle umirajoče oči. Roke je imela sklenjene na prsih in dihala je tako tiho, da se je komaj še slišalo.

Kdo ve, kakšne so zadnje misli umirajoče, ki leže nepremično in se ne zaveda več dobro, kje so? Kdo ve, kaj pomeni premikanje njihovih ustnic, kaj krčenje in iztegovanje prstov in kaj dolgi pogledi njihovih upadlih oči? To so sicer res več ne uboga volje, duh pa še živi. Morda je umiranje boj med njim in neposlušnim sužnjem, boj, ki ga vidiš na obrazu umirajočega?

Često se zgodi, da duh zmaga, da se telo otrese objema smrti, da znaga silna volja. Bolezen popusti... nekam nerada, polagoma, prizadevajoč si še vedno znova zgrabiti svoj plen.

Tako je bilo tudi s Heleno. Naslednjega dne, ko je prišel zdravnik, je stala vrtnarjeva žena že na pragu.

Gospa je imela zelo mirno noč, — je dejala zdravniku. — Od včeraj je vsa izpremenjena.

— Kaj poveste!

— Proti polnoči je močno krvavela iz nosu. Z možem nisva vedela, kaj početi. Že smo mislili, da je konec, in z usmiljenkami smo si prizadevali samo ustaviti ji kri. Kar jo je obliž mrzel pot po vsem telesu. Naenkrat se je obrnila in zašepetala: Žejna sem! Dale smo ji piti. Premaknila se je in začela normalno dihati — a zdaj že mirno spi. In poti se, da je vsa premočena.

Zdravnik se je res prepričal, da je nevarnost minila.

Toda okrevanje se je vleкло dolgo, zelo dolgo. Listje je že rumenelo, a Helena še vedno ni mogla iz svoje so-

be. Zdravnik je hodil k nji, dokler nje rava ni storila svojega.

— Zdaj sem pa zdrava, je-li, gospod doktor? — ga je vprašala nekoga dne, ko se je počutila zelo dobro.

— Da, če se boste pazili.

— A kdaj bom smela iz sobe?

— Kmalu... čez nekaj dni. Morate se pa varovati vseh naporov, vznemirjanja in težkih misli.

— To pa ne bo mogoče, ker me čaka težka naloga.

— Da, vem, — je dejal zdravnik sočutno, — vem, da vas je doletela nesreča in da se ne boste mogli otresti mučnih spominov, toda mračne misli boste morali odganjati od sebe, kar se bo dalo.

Helena je pisala najprej notarju; sporočila mu je, da se je preselila, in ga prosila, naj jo obvesti, če je kaj novega. Notar je prišel sam k nji. Zelo hladno in zelo mirno ji je povedal, da ne ve, kje je grof de Montlaur.

Ramon je bil pri njem drugi dan po svojem prihodu v Pariz in sicer s svojo materjo. Notarju je povedal, da je nastal med njim in ženo prepad, ki ga ni mogoče premostiti. Spravil je pri njem svojo oporoko. Heleni je zapustil tristo tisoč frankov, ki so ji bili določeni z ženitbeno pogodbo. Odredil je, da mora biti hiša v Knežjem parku takoj prodana, čeprav solastnika Saint-Hyrieixa ni doma, kajti stara grofica je imela pooblastilo od svojega zeta.

— Te nepremičnine so že prodane. — je pripomnil notar. — Kupec bo počakal do vašega okrevanja, potem pa prevzame hišo.

Pokazal ji je listine in izročil sveženi vrednostnih papirjev. Helena pa še vedno ni mogla prav razumeti, kaj se je zgodilo.

Notar se je poklonil in spravil listine nazaj v torbico.

— Storim vse, kar bo v mojih močeh, milostiva. Nimam pojma, kaj je stopilo med vas in gospoda grofa, in to me tudi ne zanima. Dovolite pa staremu možu izraziti najiskrenejšo željo, da bi se vajina sreča čim prej povrnila. Helena je bila po boleznih prav tako lepa kakor pred njo. Moči so se ji hitro vračale. Bila je celo še lepša, le njene velike modre oči, žareče nekoč v neskončni sreči in veselju do življenja, so bile zdaj zamišljene. In smejala se ni več.

Hotela se je sesti z možem, najti svojega otroka, obnoviti svojo srečo. Pisala je Ramonu dolgo pismo. Doprinesla mu je dokaze usodne zmože, dotaknila se je spominov na srečno preteklost, klicala mu je v spomin vse poljube, vse ljubavno opojnost in vse srečne trenutke, ki sta jih preživela ob sinčkovih zibelki.

Pisala mu je, da ne verjame grožnjam, ki jih je izrekel v pismu pred odhodom. Mišček da je gotovo pri njem. Odpusti mu vse strašne muke, ki jih je morala pretrpeti in ki bi jih bila skoraj plačala z glavo. Pričakuje ga, hitro naj se vrne k nji.

Pisala je grofici de Montlaur, pisala Carmen.

Vsa tri pisma so prišla nazaj nerazpečatena. Heleni je zadalo to nov udarec. Bila je vsa iz sebe, vendar je pa še vedno upala.

Saj je bila nedolžna... Saj ni mogla biti obsojena, ne da bi jo bil kdo zaslišal. Potrebnovala je sodnika in iskalca ga je.

Napotiti se je hotela h grofici de Montlaur. Naj bo ona njen sodnik in naj zve resnico. Pove ji, da greh, porojen iz usodne zablode ni nikomur znan in da je že vse končano, kajti morje je za vedno ločilo oba grešnika.

— Klementina, — je dejala nekoga jutra služkinji, — danes odpotujem v Brest... spremiti me.

— Dobro, gospa.

V Brestu se je napotila Helena najprej k staremu notarju. Ne Dioudonne, da bi kaj zvedela od nje. Notar je bil na njeni svatbi z Ramonom.

Toda moža ni bilo doma. Njegov namestnik je povedal Heleni, da je bila stara grofica pred dvema ali tremi meseci, operirana, ni pa vedel, ali se je operacija posrečila in kako je zdaj z groficihim zdravjem. Bil je prepričan, da je grofica v penhoškem gradu. Ni mu pa bilo znano, da-li sta sin in vnuk pri nji ali ne.

Drugo jutro se je odpravila Helena v Penhošt. Kako dobro je poznala pot iz Bresta v Penhošt! Vsak grm, vsako drevo, vsak grč je obujal v nji sladke spomine. Tu, v tej krajini sta se nekoč ustavila. To je bilo že davno. Bilo je tik pred svatbo... Jahala sta na izprehodu. Spomnila se je živo na nezgodo, ki se je bila pripetila Ramonu. Jermenček na sedlu se je bil pretrgal in morala sta se ustaviti; ta čas, ko so popravljali sedlo, sta se izpraznila ala po vrhu, bila sta zelo plaha in vznemirjena.

Izpregovorila nista niti besedice, ko je pa odtrgala rožo in jo poduhala, jo je prosil, naj mu jo da, in poljubil ji je roko.

Pri tem kupu kamenja — bilo je pred dobrimi tremi leti — se je bal sinček moža, ki bi razbil kamenje. Solze so ji zalile oči pri tem spominu.

Za ovinkom je zagledala grad in kočijaz je kmalu ustavil pred njim. Na dvorišču ni bilo nikogar. Stopila je na stopnišče. V hipu, ko je hotela odpreti težna vrata, je stopil na prag prileten mož, blede in drhteč po vsem telesu.

— Vi tu, gospa! — je vzkliknil presenečeno.

Bil je stari Yvon, zvesti služabnik grofice de Montlaur.

— Vi tu, milostiva! — je ponovil. In iztegnil je roko, kakor bi hotel zagraditi Heleni pot.

— Da, dragi Yvone, jaz sem... Prihajam k materi...

— Gospa grofica vas ne more sprejeti.

— Ta hip? Videla me je prihajati in ne more zdaj...

— Ne zdaj, ne kadarkoli, gospa.

— Kaj pravite, Yvone?

— Obžalujem, toda ponoviti moram, kar je bilo strogo naročeno meni in vsem drugim služabnikom. Če bi dovolili milostivi vstop v grad, bi nas gospa grofica takoj odpustila.

— Če bi meni...

— In kriv je samo današnji žalostni dogodek, da so vrata v ogradi odprta.

— Kakšen dogodek?

— Naročeno mi je, da ne smem milostivi povedati, kaj se tu godi.

— Motite se, dragi Yvone. Saj vendar veste, da sem snaha vaše gospe...

— Gospa grofica nam je naročila, naj smatramo njenega sina za vdovca.

— Sem mati njegovega sina.

— Oprostite, gospa, storiti moram, kar mi je bilo naročeno... Naročeno nam je zapoditi gospo, če bi prišla v grad...

— Mene zapoditi! Kaj pa moj sin?

— Gaston de Montlaur, vnuk gospe grofice, je mrtov, tako nam je dejala naša gospa...

— Mrtov! Moj sin!... Lažeta, Yvone! Tu je...

— Prisegam, gospa, da malčka nisem več videla v gradu, odkar ga je gospa grofica odpravila v Pariz.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani
naznanja pretresljivo vest, da je umrl njen zaslužni član, gospod

Josip Pogačnik

bivši predsednik Narodne vlade za Slovenijo, poslanik
i. t. d. i. t. d.

Blagemu pokojniku, ki je vneto sodeloval v naši zbornici, ohranimo trajno
hvaležen in časten spomin. 11047

Zapustil nas je za vedno po kratki,
mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere,
naš predobri

Josip vitez Pogačnik

prvi predsednik narodne vlade, poslanik n. r. itd.

Pogreb se bo vršil v soboto 20. avgusta t. l. ob 17. uri izpred hiše žalosti na pokopališče v Ovsišah.

V Podnartu, dne 18. avgusta 1932.

Gabrijela roj. Jeglič, soproga.

Joško, generalni tajnik TPD, Branko, podpolkovnik in adjutant Nj. Vel. kralja, Bogdan, bančni ravnatelj, sinovi.

Mara, roj. Pogačnik, Franka, roj. Jarc, Milna roj. Pavlin, sinahe.

Bogec, Marko, Joži, — Joško, Jelka, — Jožek, vnuki

DOUK

VSEH TRGOVSKIH
PREDMETOV.

vseh modernih jedkov to naneti doma najceneje, najhitreje, najpopolneje — Doplena trgovska šola, Ljubljana, Pražakova ulica 8/I (vogal Miklošičeve ceste št. 30). Najpopolnejša priprava študentov za privatne izpite na državnih trgovskih šolah. Zahtevaite prospekt! 83/T

GLASPA

GRAMOFONSKÉ PLOŠČE
PO L — Dtn

posojuje »Slagava, Aleksandrova cesta 4 (prehod »Viktorije palače) in Maribor, Slovenska ulica 18. 70-T

PRODAM

JABOLKA

zlatih ranih vrst, popolnoma zreli, iz lastnih sadovnjakov — razpošilja Uprava Koprivniške Slatine, pošta Podpiat. 3174

SLUŽBE

DVE MLAJŠI DEKLICI
simpatični, marljivi in solidni, ki govorita tudi nemško, sprejememo eno za hišna dela, drugo pa kot prodajalko v bufetu. Nastop takoj. Josipina Lukič, Vrnja, Hrvatska. 3176

MLADENIC

33 let star, popolnoma zanesljiv in trezen, vojaštine prost, vešč sadjarstva, vinogradništva, vrtnarstva, hišnih popravil, živinoreje, vajen konj itd., zaveden Jugosloven, kje kjer koli službo. Naslov: Grabnar Janes, Čučina vas, pošta Trebelno pri Mokronogu. 3152

KEMIJSKA TOVARNA

traži putnike odn. rajonske zastupnike so lagerom. Samo oni koji su u položaju dati kavciju neka uprave svoje ponude sa dokazom, da su uvedeni kod drogerija, trgovina kolonijala, beljača i galanterista na: Miller, Zagreb 1. P. O. Box 360. 3140

za hujšanje

Vam vrnejo vitkost, mladost in lepoto, ker raztopi in odstrani preobilno mašč.

Telo od enega leta izgubite na težini 8—14 kg.
Doza 100 tablet Dtn 46, doma 200 tablet Dtn 74.

Proizvajalec:

Lekarnar
Mr. BAHOVEC,
Ljubljana

SOBOSLIKARJA

privatnega sprejme Coffou, Maribor, Korotška cesta št. 10. 3164

BEIVSKI POMOČNIK

star 21 let, popolnoma samostojen v moški stroki in dober bubli štucač, — želi službo z 8. septembrom. Ponudbe na naslov: Rudi Košir, Ormož. 3175

KNJIGOVODJA

z dolgoletno prakso, prevzame samostojno tudi katerosibodi administracijo, vešč italijanskega, nemškega, angleškega jezika, kje primerna služba v katerikoli kraju. Dopise na upravo »Slov. Narod« pod št. fro »Primorec 3177c.

RAZNO

MALINOVEC
s čistim sladkorjem vkuhan — se dobi najceneje: Sv. Petra cesta 83, dvorišče. 3178

ČEVLJI

NA OBROKE
»TEMPO«, Gledališka ulica 4 (nasproti operi).

Najcenejši nakupi!

KONFEKCIJA — MODA

ANTON PRESKER,

Ljubljana, Sv. Petra c. 14. 72/T

ANGLEŠKE STOFE

najmodernejše, dobite na obroke! Zahtevaite oset potnika! A. H. Klavnik, Mojstrana. 3172

MALINOVEC

pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan, se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI, LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 6 56/T

Vsa pleskarska in soboslikarska dela

izvršuje točno, solidno in po konkurenčnih cenah pod garancijo

J. HLEBŠ

družba s o. z.

pleskarstvo in soboslikarstvo LJUBLJANA, Mestni trg 19 ali Cankarjevo nabrežje 21. Telefon 3070.

POT DO LASTNEGA DOMA in blagostanja vsakemu odprta. Pojasnila daje Stavbna hranilnica in posojilnica Ljubljana, Miklošičeva 15. 68/T

MODROCE

otomane, divane, fotelje in vse tapetirske izdelke vam nudi najceneje

IGNACIJ NAROB,

Ljubljana, Gospodarska cesta št. 16 (pri Levu) 25/T

NEPREMIČNINE

HISO Z VETOM

in sadovnjakom ugodno prodaja Fr. Feklar, St. Peter št. 93, posajališče Radeče pri Zidanem mostu. 3178